

Υλικό για εκπαιδευτικούς 3B

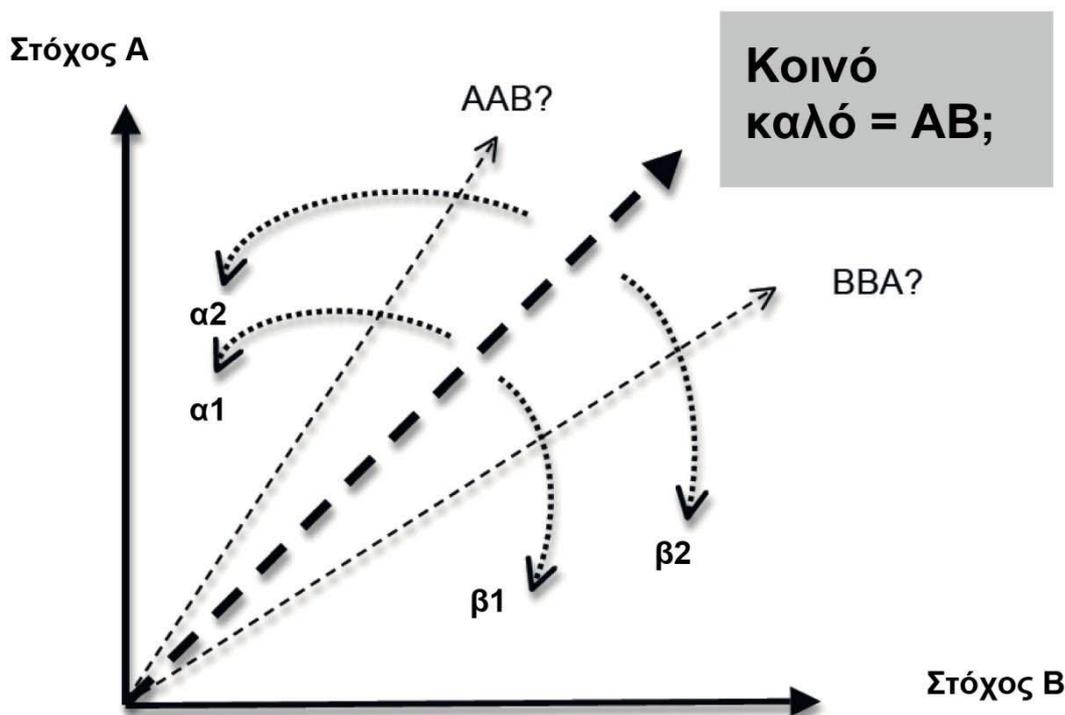
Εισήγηση: η έννοια του κοινού καλού

Το σχέδιο που ακολουθεί, περιλαμβάνει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της ανάλυσης. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσαρμόσει την εισήγησή του στις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών του και στο περιεχόμενο της ενότητας.

Είναι κατανοητό στα δημοκρατικά συστήματα, πως κανείς δεν γνωρίζει με βεβαιότητα ποιο είναι το κοινό καλό, οπότε, οφείλουμε να συναποφασίσουμε τι είναι καλύτερο για τη δική μας κοινωνία. Στις δικτατορίες, την έννοια του κοινού καλού την ορίζει το καθεστώς – γεγονός που αποτελεί μια από τις βασικές διαφορές ανάμεσα στη δημοκρατία και τη δικτατορία.¹²

Όλοι μπορούν και πρέπει να συμμετέχουν στις συνεχείς συζητήσεις: τα πολιτικά κόμματα, οι ενδιαφερόμενες ομάδες, τα μέσα επικοινωνίας, οι πολιτικοί και οι μεμονωμένοι πολίτες. Αυτό είναι το νόημα της συμμετοχής στη δημοκρατία – η δημόσια συζήτηση και τελικά η απόφαση για το τι είναι καλύτερο για τη χώρα (ή για τον κόσμο) και για τους τρόπους που θα υλοποιήσουν αυτό τον στόχο.

Στην ενότητα αυτή, χρησιμοποιείται ένα υπεραπλουστευμένο μοντέλο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Ξεκινήσατε προτείνοντας τις δικές σας ιδέες για την έννοια του κοινού καλού – όταν σκέπτεστε ποιες θα ήταν οι προτεραιότητές σας αν είσατε αρχηγός του κράτους, σκέπτεστε για το κοινό καλό. Τώρα, βρισκεσθε στη μέση της διαδικασίας δημιουργίας κομμάτων.

Στο επόμενο μάθημα, θα διαπραγματευτείτε μεταξύ σας, για να διερευνήσετε αν μπορείτε να σχηματίσετε μια πλειοψηφία η οποία να ορίσει ποιο είναι το κοινό καλό – προς το παρόν.

Το διάγραμμα παρουσιάζει το τι συμβαίνει σε μια τέτοια διαδικασία λήψης αποφάσεων. Υποθέστε πως συζητούνται δύο βασικοί στόχοι, ο στόχος A και ο στόχος B (οι στόχοι μπορούν να συνδεθούν με κάποιους που ήδη έχουν παρουσιάσει τα κόμματα). Τα τρία διακεκομμένα βέλη δείχνουν τις τελικές επιλογές που προωθούν τα κόμματα – κάποια δίνουν προτεραιότητα στον στόχο A (ή στην παραλλαγή AAB), άλλα στον στόχο B (ή στην παραλλαγή BBA), δηλαδή σε διαφορετικές συμβιβαστικές ιδέες. Κάθε

12. Για λεπτομερέστερη επεξεργασία αυτού του σημείου, βλ. και φυλλάδιο για τους μαθητές 3.6.

κόμμα υποστηρίζει μια συγκεκριμένη ατζέντα που ενισχύει τα συμφέροντα μιας συγκεκριμένης ομάδας της κοινωνίας και παράλληλα προσφέρεται να λάβει υπόψη του τα συμφέροντα της άλλης πλευράς.

Κατά συνέπεια, τα κόμματα προσπαθούν να στρέψουν τη λήψη απόφασης προς τη δική τους κατεύθυνση –οι α1 και α2 είναι υπέρ του στόχου AAB, ενώ τα κόμματα β1 και β2 κλίνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση (BBA).

Η AAB η BBA είναι η καλύτερη επιλογή στα πλαίσια του κοινού καλού; Ή μήπως η χρυσή τομή AB; Πρέπει να παρθεί μια απόφαση. Τα κόμματα διαπραγματεύονται και προσπαθούν να βρουν μια συμβιβαστική λύση στην οποία θα συμφωνούν, οπότε θα μπορούν να την υποστηρίξουν μαζί. Στις δημοκρατίες, η τιμή της ισχύος είναι ο συμβιβασμός. Η πλειοψηφία έχει τη δύναμη να αποφασίζει. Η μειοψηφία, ή τα άτομα, μπορούν να επηρεάσουν την απόφαση με μια καλή επιχειρηματολογία.

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται με αυτό τον τρόπο, υπόκεινται συνεχώς σε κριτική αναθεώρηση. Τελικά, η απόφαση ίσως δεν υπηρετεί το κοινό καλό. Οι συνθήκες αλλάζουν και η πλειοψηφία μπορεί να αλλάξει. Με την καλή επιχειρηματολογία, μπορεί να πεισθεί η πλειοψηφία και να αλλάξει γνώμη. Μια δημοκρατική κοινωνία είναι μια κοινωνία που συνεχώς μαθαίνει.

Επέκταση (αυτό το μέρος μπορεί να δοθεί ξεχωριστά)

Πώς συνδέονται όλα αυτά με τις βασικές έννοιες αυτής της ενότητας, την **ετερότητα** και τον **πλουραλισμό**;

Οι πολίτες, ασκώντας την ελευθερία σκέψης και έκφρασης, δημιουργούν ένα ευρύ και **ποικίλο** φάσμα ατομικών απόψεων για το τι είναι καλό για τη χώρα. Οι πολίτες που ενδιαφέρονται να δουν τους στόχους τους να γίνονται πραγματικότητα, σχηματίζουν ή προσχωρούν σε οργανισμούς όπως κόμματα, ομάδες ενδιαφερόντων, κ.λπ. Αυτή είναι η έννοια του οργανωμένου **πλουραλισμού** (βλ. τα α1, α2, β1 και β2 στο διάγραμμα).

Ο πλουραλισμός παράγει ανταγωνισμό για ισχύ και πολιτική επιρροή. Για να ληφθεί μια απόφαση απαιτείται να τεθούν ως προτεραιότητες κάποιοι στόχοι και συμφέροντα, ενώ άλλοι να απορριφθούν. Πολλές φορές για να υπάρξει επαρκής πλειοψηφία, είναι απαραίτητο να γίνει συμβιβασμός.

Οι μεμονωμένοι πολίτες που δε λαμβάνουν μέρος σ' αυτή τη διαδικασία, που δεν γνωστοποιούν τα συμφέροντα και τις απόψεις τους δυνατά και καθαρά, θα βρεθούν απομονωμένοι. Η συμμετοχή στη δημοκρατία είναι συμφέρον όλων.